

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Mikołaj Pawlak

Warszawa, 14 kwietnia 2022 roku

ZSR.422.3.2022.AG

Pan
gen. insp. dr Jarosław Szymczyk
Komendant Główny Policji

Pan
Mariusz Kamiński
Minister Spraw Wewnętrznych i
Administracji

analiza prowadzonych w Biurze Rzecznika Praw Dziecka spraw prowadzi do wniosku, że ostatni okres związany z epidemią wirusa SARS-CoV-2 i w konsekwencji wprowadzenie nauki zdalnej negatywnie wpłynęło na funkcjonowanie dzieci i młodzieży zarówno w sferze emocjonalno-psychicznej, jak również społecznej. Szczególnie niepokojący jest wzrost brutalności i agresji w zachowaniach nieletnich w stosunku do rówieśników i osób dorosłych. Obecnie zauważa się szeroką gamę negatywnych postaw nieletnich – od czynów o niskiej szkodliwości społecznej, przez działania podejmowane po spożyciu alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających, aż do poważnych czynów zabronionych stypizowanych w Kodeksie karnym. Wskazać przy tym należy, że podmiotami postępowań w sprawach nieletnich toczących się w sądach rejonowych są nieletni do uzyskania pełnoletności, a zatem postępowania te dotyczą zarówno dzieci, których osobowość pozostaje jeszcze w fazie kształtowania, jak również młodzieży, która w sposób świadomy i celowy podejmuje się działań negatywnych.

Nieletni, którzy weszli w konflikt z prawem, mogą zostać zatrzymani i umieszczeni w policyjnej izbie dziecka, w sytuacji, w której istnieje uzasadnione podejrzenie, że nieletni popełnił czyn karalny, a zachodzi obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów tego

czynu, albo gdy nie można ustalić tożsamości nieletniego¹. Dodatkowo ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich wskazuje jeszcze trzy sytuacje umożliwiające umieszczenie nieletniego w policyjnej izbie dziecka:

- zatrzymanego w trakcie jego samowolnego pobytu poza schroniskiem dla nieletnich albo poza młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym lub zakładem poprawczym na czas niezbędny do przekazania nieletniego do właściwego schroniska, ośrodka lub zakładu²;
- na czas uzasadnionej przerwy w konwoju albo w doprowadzeniu;
- na polecenie sądu rodzinnego, wydane w formie postanowienia, na czas niezbędny do wykonania określonych czynności procesowych³.

W polskim porządku prawnym funkcjonuje wiele okoliczności uzasadniających umieszczenie nieletniego w policyjnej izbie dziecka, co powoduje, że funkcjonowanie takich placówek jest niezbędne dla zapewnienia prawidłowego postępowania w stosunku do dzieci i młodzieży wymagających interwencji odpowiednich instytucji. Jak wynika z ostatniej kontroli Najwyższej Izby Kontroli z 2016 r.⁴ w Polsce funkcjonuje 18 policyjnych izb dziecka, których powstanie i istnienie szczegółowo reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych⁵.

Mając na uwadze znaczny upływ czasu od kontroli przeprowadzonej przez NIK, okoliczności wpływające w sposób istotny na funkcjonowanie dzieci i młodzieży w postaci

---

¹ Art. 32g § 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (*Dz. U. z 2018 r. poz. 969 z późn. zm.*)

² Art. 32g § 9 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (*Dz. U. z 2018 r. poz. 969 z późn. zm.*)

³ Art. 32h § 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (*Dz. U. z 2018 r. poz. 969 z późn. zm.*)

⁴ <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-policyjnych-izbach-dziecka.html>

⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (*Dz. U. z 2012 r. poz. 638 z późn. zm.*)

ograniczeń wynikających z wprowadzenia stanu epidemicznego na terenie kraju z powodu epidemii wirusa SARS-CoV-2, a także dążenie do aktualizacji stanu przestrzegania praw nieletnich umieszczonych w policyjnych izbach dziecka, na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2020 r. poz. 141) zwracam się o udzielenie szczegółowych informacji na temat funkcjonowania policyjnych izb dziecka w okresie 2018 r. – marzec 2022 r. w kontekście następujących zagadnień:

I. Funkcjonowanie policyjnych izb dziecka

1. rozmieszczenie policyjnych izb dziecka na terenie Polski;
2. liczba kontroli policyjnych izb dziecka przeprowadzonych przez organ nadzorczy – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendę Główną Policji z podziałem na placówki i lata oraz wyniki ostatnich kontroli obu instytucji;
3. liczba wizytacji przedstawicieli organizacji pozarządowych i instytucji (*przykładowo: Krajowy Mechanizm Prewencji, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, a także Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu*) i wyniki ostatnich badań (ogólna ocena funkcjonowania policyjnych izb dziecka - zastrzeżenia do funkcjonowania konkretnych policyjnych izb dziecka);
4. liczba nieletnich przyjętych do policyjnych izb dziecka z podziałem na lata i placówki;
5. długość przeciętnego pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka;
6. przyczyny przekroczenia ustawowo określonej maksymalnej długości pobytu nieletniego w policyjnych izbach dziecka wraz ze wskazaniem placówek, w których najczęściej do takich sytuacji dochodziło;
7. liczba i rodzaj zdarzeń nadzwyczajnych w policyjnych izbach dziecka ze wskazaniem konkretnych placówek oraz zastosowane działania zmierzające do ograniczenia skutków wydarzeń nadzwyczajnych;
8. przypadki stosowania wobec nieletnich przemocy fizycznej lub psychicznej wraz ze wskazaniem rodzaju przemocy, placówki, w której miało to miejsce oraz konsekwencji takiego działania;

9. dostęp do specjalistów na terenie policyjnych izb dziecka dla nieletnich (pomoc medyczna, psychologiczna, psychoterapeutyczna);
10. rodzaje dobrych praktyk stosowanych w policyjnych izbach dziecka wraz ze wskazaniem konkretnej placówki.

II. Przestrzeganie praw nieletnich w policyjnych izbach dziecka

1. zapewnienie możliwości komunikowania się nieletnich z obrońcami lub rodzicami / opiekunami oraz formy i warunki utrzymywania takiego kontaktu, a także formie informowania nieletnich o możliwości kontaktu z rodzicami / opiekunami oraz obrońcami;
2. przyczyny ograniczania nieletnim swobody kontaktu z rodzicami / opiekunami lub obrońcami i tajemnicy komunikowania się;
3. udział funkcjonariusza policji w kontaktach nieletniego z rodzicami / opiekunami lub obrońcą oraz podstawa takiego stanu;
4. zapewnienie możliwości złożenia skargi lub wniosku przez nieletniego oraz formy skarg i wniosków (ustnie / pisemnie / wpis do książki skarg i wniosków / inne);
5. liczba skarg na funkcjonowanie policyjnych izb dziecka i ich tematyka;
6. zapewnienie nieletnim dostępu do węzłów sanitarnych z poszanowaniem ich prywatności i intymności oraz wskazanie przyczyn stosowania innych rozwiązań naruszających prawo do poszanowania intymności nieletnich.

III. Warunki pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka

1. zapewnienie wydzielonych miejsc do kontaktu nieletnich z rodzicami / opiekunami lub obrońcami oraz wskazanie przyczyn braku takich miejsc ze wskazaniem konkretnych placówek;
2. zapewnienie nieletnim pożywienia w trakcie pobytu w policyjnych izbach dziecka – liczba posiłków, rodzaj posiłków (także w porze nocnej), czas otrzymania pierwszego posiłku od momentu umieszczenia w policyjnej izbie dziecka;

3. stan techniczny pomieszczeń, w tym zapewnienie łóżek, pościeli, koców, a także ochrony przeciwpożarowej i innych form zapewnienia bezpieczeństwa nieletnich;
4. stosowanie monitoringu w policyjnych izbach dziecka wraz ze wskazaniem, w których placówkach i jakich pomieszczeniach zainstalowane są kamery;
5. możliwość korzystania przez nieletnich z zajęć ruchowych na świeżym powietrzu oraz wskazanie warunków przebywania nieletnich na świeżym powietrzu;
6. możliwość skorzystania przez nieletnich z prasy, środków audiowizualnych, podręcznej literatury, sprzętu sportowego, świetlicowego oraz udziału w zajęciach oraz wskazanie warunków i wyposażenia takich pomieszczeń.

Dodatkowo zwracam się o przesłanie kserokopii regulaminu pobytu w policyjnej izbie dziecka wraz z informacją, czy regulamin ten podlega modyfikacjom przez poszczególne placówki (jeżeli tak, to w jakiej formie i w jakim zakresie), czy też jest stosowany wprost.

Uzyskane informacje posłużą do dokonania analizy aktualnego stanu funkcjonowania policyjnych izb dziecka oraz przygotowanie zaleceń zmierzających do zapewnienia nieletnim odpowiednich warunków pobytu w takich placówkach oraz poszanowania ich praw.

